

FOAIE

пентрѣ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 52.

Luni, 27. Decembrie.

1843.

ЛНЦИИЦАРЕ ДОРИТЬ.

Хроника лѣи Шинкаї томъ 1 лн оригинал днсоцит де о композицие драматикъ дитрѣ помениреа вестидлор историграфї Шинкаї ши С. Клаин де Д. Алесандрѣ Гавра едиторѣл пэмитеї хрониче цъсвтъ, лн зилеле трекеѣте прин цензурѣ трекеѣнд, дѣнѣ кондициїле пѣвликате, дитѣя сарчинѣ, кѣт маї кѣрѣнд ва еши де свѣтпарѣ, кѣпринзѣтоаре о парте дн драмѣ, іар алта дн хроникѣ. — Ачаста а фаче кѣпоскѣт пѣвликѣлѣи тѣ дндеампѣ даторинца че'мї снмт кѣтрѣ литератѣра националѣ, кѣреї прин еширеа ла лѣминѣ а ачестор обжете литерале дн провинца материїлор фелѣрїте, че пѣнѣмаї иїма фие-кѣрѣї снмциторѣї ромѣн преа десфѣтеазѣ, чї ши мнѣтеа кѣ челе маї фолосїтоаре ідеї лѣмїнеазѣ, зн їзвор, зн тезаѣр не кѣт де ноѣ, не атѣт непрецѣїт і се дескїде. О пера драматикѣ дитокмїтѣ де а се пѣтеа лн театрѣ продѣче, песте ачееа кѣ днтїпѣреще лн иїма Ромѣнѣлѣї ідеалѣл зе лѣлѣї национал, кареле пѣмаї лн Шинкаї ши Клаин се поате персонїфика, кѣпринде ши тонѣл конверсацїеї а веакѣлѣї дострѣ ш. а. — Іарѣ хроника лѣи Шинкаї ши исторїа лѣи Клаин, чїне пѣ ле дореще? вїито-

рїѣл дн трекеѣт се префаче, іар трекеѣтѣл пѣмаї дн исторїе лн пѣтем кѣвоаѣе. Де пѣтем авеа чева пѣдежде лн вїиторѣї, сѣ дескїдем исторїа — — ши пентрѣ ка сѣ авем исторїе, сѣ днѣрѣцїишем кѣ тоатѣ кѣлѣѣра okazia, де а нїо пѣтеа кѣцїїга прин калеа че нї сѣ аратѣ, маї зшор фїїнд а депѣне сѣма а 15 цванцїї прецѣл знѣї том дн хроникѣ, лн 10 термїнї, декѣт де одатѣ. —

Лн Бѣда, лн 11. Дек. к. в. 1843.

Teodor Aaron,
а кѣрцїлор ромѣнѣцїї цензор.

КЪРАЖ.

Графѣл Tottleben е кѣпоскѣт лн исторїа Цѣрманїеї прин челе маї сннѣларе днтѣмплѣрї але вїедеї сале ши прин пенѣтѣрате скїмѣвѣрї але соартеї. Не кѣнд се афла ел лн слѣжѣвѣ рѣсеаскѣ ка ценерал, дитрѣо зї порнї дела Варшавїа кѣтрѣ Ст. Петерсѣвѣрг днсоцит пѣмаї де зн шѣрвїиторѣї ал сѣѣ. Ажзѣнѣнд лн провинца Ливонїа дѣѣспрезече пѣлѣ лн 15 мїле дела Варшавїа, фѣ днтїмпїнат де о фѣртѣнѣл фоарте греа. Ыдат пѣлѣ ла пеле дѣнѣ че ши зїоа грѣвїа спре апѣнере нї

черїѣл ѡкъ се ѡтвѣка тот маї таре, графѣл хотѣрѣ а траде шї а тѣнеа ла о касѣ де оаспецї ашезатѣ пѣмаї сїнгѣрѣ дїн дрѣм ла о парте, де тнде апоїкѣцета а плека ѡ дїмїнеаца вртѣтоаре кѣт с'ар пѣтеа маї тїмпѣрїѣ. Оспѣтарїѣ ѡл прї- мїрѣ бїне, ѡл дѣсерѣ ѡлтр'о одае ларгѣ дїн катѣл деасѣпра шїї фѣгѣдѣрѣ чїнѣ вѣрѣ. Тотлебен ѡлсѣ dedat дїн тїперече ла о вїацѣ мїшкѣтоаре, ѡдатѣ че дескѣ- ліка ла тн сѣлаш, авеа datїna а се ме- стека ѡлтре алцї стрѣнї шї а ѡлчепе кѣ фїешкаре дїскѣрѣпрї прїетїноасе. Генералѣ ачеста пе лѣнгѣ о рарѣ фрѣмсецѣ де вѣрбат шї о статѣрѣ ѡлсѣфлѣтоаре де респект, пїнѣ де фок шї де дѣх маї а- веа шї манїере фоарте плѣкѣте, о сенї- пѣтате преа дрѣгѣлашѣ шї о magazїe пе- сѣфршїтѣ де глѣме їстеце шї фїне; кѣ тн кѣвѣнт Тотлебен ера тн кавалер десѣ- вѣршїт, ѡлкѣт ел фермека пе орї чїне, їар маї вѣртос фемеїле пѣл пѣтеа аскѣл- та, фѣрѣ а пѣ сїмцї чел маї вїѣ їнтерес пентрѣ дѣнсѣл, каре еле саѣ ѡл да пе фацѣ, саѣ кѣл пѣзїа аскѣнс ѡл їнїтѣ.

Аша Тотлебен се сковорѣ ѡл сала дїн жос шї ѡлчепѣ а ворвї кѣ оспѣтарїѣл че фѣсесе маї пайнте солдат шї кѣ нева- стѣса, о тїпѣрѣ шї плѣкѣтѣ Лївопїанѣ, че авеа пѣдежде а се фаче тѣмѣ песте дѣѣ треї лѣнї. Генералѣ ѡл зїсе кѣтева галантерїѣ оменече шї ї се ѡлвїе де паш прѣкѣлї еї.

ѡл ачееаш време о тїпѣрѣ фатѣ тѣмѣла ѡл сѣс шї ѡл жос прїн касѣ. Гра- фѣл пѣ о преа вѣга ѡл сеамѣ; фата ѡл- сѣ дїн мїнѣт ѡл мїнѣт се тот опрїа де- фїгѣндѣшї окї асѣпра фрѣмосѣлѣї стрѣн; еа се рошїа шї ѡлгѣлвїїа пе мїнѣте шї

се пѣреа а се мїра де богата тнїформѣ, шї маї вѣртос де новїеле трѣсѣрї але фецїей лѣї. De dѣѣ орї се апропїе фата де граф тремѣрѣнд шї вѣдїнд тотдеодатѣ кѣ ар авеа чева секрет ла їнїтѣ, пе каре арвреа а'л шї дескоперї, ѡлсѣ пѣ кѣтеза, темѣндѣсе ка сѣ пѣ фїе зрїтѣ де газдѣ шї де неваста лѣї. ѡлсѣфршїт вїата фа- тѣ ѡлшї лѣї їнїма ѡл дїнцї, се фѣкѣ кѣ трече пе лѣнгѣ генералѣл шїл смѣнчї де хайнѣ. Тотлебен шї прїнсе де весте, се ѡлтоарсе ѡлчет, вѣзѣ кѣ тїпѣра ѡл фаче тн семп, ешї дїн касѣ кѣшѣпѣнд кѣ есе ла аер кѣрат. Еа ѡл ацентѣ афарѣ, ѡл арѣтѣ кѣ децетѣл спре кѣрте маї ѡл- коло, спре а'л фаче сѣ се мїште ка де прїмѣларе, апої се лѣї шї еа дѣпѣ дѣнсѣл.

„Пентрѣ пѣтселе лѣї Дѣмнезеѣ! . . . Домпѣл меѣ. . . Пѣзещете бїне,“ ѡл зїсе фетїца, „Дѣмнїата пѣ те афлї ла оаменї аша чїнстїцї, прекѣм поате фї кѣї соко- тецї. . . Еї аѣ афлат, кѣ Дѣмнїата аї ванї ла сїнецї. . . еї ѡл поаптеа ачеста те вор деспоїа, саѣ кѣ те вор кїар оторѣ . . . пентрѣ-кѣ токма акѣма трїмїсерѣ дѣ- пѣ оаменї армацї. Еѣ тѣ жок кѣ вїаца, дакѣ кѣмва аш кѣдеа ла дѣншїї ѡл пре- пѣс кѣ ц'ам дескоперїт! . . . Ах, пѣ е кѣ пѣтїнцѣ, пѣзещете шї пе мїне пѣ тѣ трѣда.“

Дескоперїреа ачеста фѣкѣ їмпресїе маре асѣпра лѣї Тотлебен. Ын от де рѣнд ар фї тѣлїт'о ла фѣгѣ ѡл ачєа клїшїтѣ; ел ѡлсѣ апѣкѣ пе фетїцѣ де тѣлѣ:

„ѡлкѣ тн кѣвѣнт вѣїата меа,“ зїсе ел, „трѣїеце стѣпѣлѣл тѣѣ бїне кѣ со- цїа са?“

„Да, Домпѣле, ел їсе ѡлкїнѣ еї; пен- трѣ дѣнсѣ ар сѣфери сѣл таїе ѡл вѣкѣцї.“

„Bine, de voiș scȃpa eș, porokȃl tȃș e fȃkȃt, iar de voiș mȃri, atȃnȃi deștȃnșirea ta va mȃri șii ea kȃ mine.“

Тітѣра фатѣ алергѣ љн вѣкѣтѣріе, iar графѣл се љнтоарсе љн сала де конверсаѣіе, unde ел нѣ дѣдѣ кѣт маї пѣѣин семн де тѣрѣзраре, чи љші стѣпнѣи неодіхна дін лонтрѣ фоарте бине. Ел љші черѣ чина ші не gazde љї пофті фоарте prietinos, ка съ чіне љмпрезлѣ кѣ ел.

Дѣпѣ чіпѣ графѣл порѣнчі шервіторіѣлѣ съѣ, ка съї адѣкѣ о ладѣ не кареа о лѣсасе љн кар.

„Жѣпнѣе,“ zise ѣенералѣл кѣтрѣ gazdѣ, љн кѣферѣл ачеста сѣлт врео 200 рѣвле; атѣта токма, де кѣт авеам тревѣінѣѣ љн кѣлѣторіа теа пѣлѣ ла Ст. Петерсѣзрг. Пентрѣ-ка съ'мї шіѣ съма ачеста љн сїгѣранѣѣ, афлѣ кѣ кале а о љн-кредінѣа пазеї Длорвоастре. Ла љнтоар-череа теа лада ачеста ва фї кѣ азр пліпѣ; ші фїіндкѣ дрѣмѣл љмї есте іарѣш не аїчі, дакѣ не атȃнȃи фїнінорѣл меѣ ва фї venit љн лѣмс, љї воїѣ фаче зп дар чел пѣѣин де 50 рѣвле.

Біртанѣл мѣлѣмї де о мїе орї ші жѣрѣї прївігерере асѣпра коферѣлѣ тоатѣ поаптеа; апої порнї съ петреакѣ не графѣл пѣлѣ ла зшѣ мергѣнд љнаінтеа лѣї кѣ зп фѣлїнарїѣ.

Графѣл апѣкѣ не біртан де браѣ ші реѣінѣндѣл се адресѣ кѣтрѣ неваста лѣї zikȃnd:

„Ші madamїѣѣ, кѣ аш вреа мѣлт маї вѣкѣрос, дакѣ ачестѣ мїкѣ слѣжѣвѣ мїаї фачео кіар дѣмнїата. Съ vezї, фѣрѣ-лѣмѣ, еѣ љн прївінѣа ачеста сѣлт фоарте пре-жѣдеѣїос. љн тоате дрѣмѣріле теле ам

dormit de dȃș ori maї bine, дакѣ љн dormitorїѣл меѣ мїаї петреакѣ врео feteie.

Біртѣшїѣа афлѣ черереа ачеста фоарте сїнгларѣ, графѣл љнсъ фѣрѣ аї лѣса време де гѣндїт, апѣкѣндѣшо де браѣ, љї дѣдѣ лѣмѣнареа љн мѣлѣ:

„Дрѣгѣланѣѣ фїпѣ,“ zise графѣл љн топ глѣмед, „кред кѣ мїка ачеста пѣлѣ-чере не о веї denega ла нашѣл прѣкѣлѣї дѣмїтале.“

Оспѣтарїѣл љнкѣ ле зрмѣ. Ажѣнсерѣ кѣ тоѣї љн odaie; дар пѣлѣ кѣнд фрѣшоаса Лївонїанѣ пѣсе лѣмїнареа не о месїѣѣ апроапне де ферестрѣ, Тотлебен апѣкѣ о пѣшкѣ кѣ dȃș ѣевї, не кареа ла сосїреї аѣ фост акѣѣато де пѣрете ші — лѣзѣндѣшї пост љнтре біртан ші не-вастьса, ворѣї кѣтрѣ ачеста кѣ глас таре ші амерїѣѣсторїѣ:

„Аша е кѣ Дѣмнїата веї тревѣї съ петречї поаптеа ачеста шезѣнд ла масѣ. Съ фїї љн-кредінѣатѣ, кѣ чїнстеа дѣмїтале ла mine ва фї сїгѣрѣ ші де чеа маї мїкѣ прїмежѣвїре, ачеста'її жѣр дѣмїтале; љн-съ чеа маї пѣѣїпѣ мїшкаре че ар сѣмѣна кѣ 'мї амерїѣѣѣ амеа персоалѣ, зп браѣ рїдїкат асѣпрѣ'мї, о скїмѣ љндоїоасѣ, апропїереа зпї кѣне, сгомотѣ ла зша теа, вор фї деșтѣлѣ прїчїпѣ, пентрѣ-ка челе шасе глоанѣе дін арма ачеста съ ле словод асѣпрѣ'її. — Нічі зп кѣвѣнт жѣпнѣе біртан; ачеста е datїna теа ла дрѣмѣрї; дакѣ'її не-плаче, љмї паре рѣѣ. Тѣ поате фї кѣ веї трїмїте пентрѣ ажѣ-торїѣ ші еѣ воїѣ кѣдеа де мѣпїле маї мѣлтора, дар љїї жѣр, кѣ невастьта ші прѣкѣл еї вор кѣдеа жѣртѣа чеа дїп-тѣїе; нѣ е пѣтере де om, кареа съ тѣ поатѣ опрї, ка съ пѣї фѣлѣер љн кап

ачесте дикъркътъри, дндатъ че ам авеа семне, къ кѣдетъ чинева а да асѣпръ'ми. Еѣ маї ам шї дѣбъ пістоале вѣне, каре пічї одатъ нѣ маѣ дншелат. Мерці, поапте вѣнѣ, поартъ грїжъ де каїї меї шї карѣл съ'ми стеа гата дїмїнеацъ де тїмнѣрїѣ.

Крїмїналії фѣкъторї де релекѣнд даѣ песте оаменї де кѣраж, се спѣріе кѣрѣнд. Бірташѣл се ретрасе, іар жѣпѣнеаса ше-зѣ пе скази. Ноаптеа трека дн шезѣтѣра ачеаста сїнгларѣ. Тотлебен кѣ пѣшка дн тѣнѣ, гата дн тоатъ клїпа а да фок, чїтїа шї скрїа пе рѣнд. Чел маї тїк стотот дїн касѣ фѣчеа пе вїата фемеїе съ третѣре дїн тоате тѣдѣлареле.

„Ертаре, ертаре,“ стрїга дѣнса, „німїк нѣ цї се ва днѣтшїла Домнѣл меѣ, Домнїата веї, къ нѣ вїне нїмїні!“

Днтрѣ адевѣр нїмїні нѣ с'аѣ апропїат де одаїеа графѣлї. Дн рѣвѣрсатѣл зїлеї венї шервїторїѣл лѣї, каре днкъ дела нїжлокѣл трептелор днченѣ а ворвї спре а фаче ка Домнѣл съѣ съ'л кѣноаскъ. Ачелаш дї адѣсе кѣферѣл неатїнс, апої зп дежѣн, прекѣм шї сокотеала фѣкътъ де вїрташѣл фоарте кѣмпѣтатъ. Тотлебен фѣкѣ маї днтѣї пе фѣртоаса вїртѣшїцъ а веа зп фїлїдеан де кафеа, апої рѣтѣшїца о веѣ ел дн сїгѣранцъ. Спѣндѣсе, къ тоате ар фї гата де порнїт, ел тѣлцѣмї madamїгеї де плѣкѣта конверсаціе, о пофтї дн топ порѣнчїторїѣ, ка съ'ї теаргъ пѣнѣ ла кар шї о дѣсе пе скарѣ дн жос кѣ атѣта кортежѣне, кѣтѣ авїа ера съ арате кѣтрѣ о дамѣ де кѣрте. Ажѣнгѣд ла прагѣл зїнеї, Тотлебен черѣ а і се презента тїнѣра фатѣ, пе кареа о вѣ-

зѣсе іерї. Прївїнд графѣл пе фетїцъ ла лѣмїна зїлеї, афлѣ, къ ачееаш аре трѣсѣрї (lїnїamente) фоарте фїне, о фортѣ плѣкѣтѣ шї зп трѣп атрѣгѣторїѣ.

„Іатъ,“ зїсе Тотлебен скоцѣнд о пѣнгѣ плїнѣ де ванї, „іатъ ачеаста днї ва адѣче цїе зп вѣрват дакъ воїенцї а рѣтѣнеа аїчї; іар дакъ маї вреї а венї къ мїне, еѣ воїѣ пѣрта грїжъ де тоате челе тревзїнчоасе але тале.“

Тїнѣра фетїцъ, асѣпра кѣреїа ера съ каѣтѣ тоатъ дрѣчеаска рѣсѣвѣпаре а вїрташѣлї, нѣ се сокотї тѣлт шї се сѣї дн кар. Графѣл дншї лѣѣ зїоа вѣнѣ дела вїртѣшїца зїкѣнд: „Нѣ зїта нїчї одїнїоарѣ пе панѣл прѣкѣлї Дѣмїтале,“ шї се депѣртѣ.

Маї апої фетїца дї спѣсе, къ треї отої вѣношї ар фї венїт дн ачеа поапте шї с'ар фї сѣѣтѣїт де чееа че ар авеа съ факѣ, вїрташѣл днсъ ле дѣдѣ дрѣтѣл. Кѣ пѣцїнѣ време маї пайте алцї дої кѣлѣторї с'аѣ фѣкѣт неѣвѣзѣцї дн ачеастѣ оспѣтѣріе. Графѣл дндатъ ла сосїреа са дн вечїнѣл оранш фѣкѣ арѣтаре маїстратѣлї локал. Се трїмїсерѣ солдацї, карїї днсъ с'аѣ днторс фѣрѣ нїчї о ісправѣ, пе афлѣнд саѣ неѣрѣнд а афла пе вїрташ. Графѣл днѣрѣкѣ пе тѣлѣтѣїтоареа са дн веншѣлѣт вогат. Фетїца дн ізѣїа дн тот сѣфлетѣл шї рѣтѣїнд педеспѣрѣцїтѣ дн тоате кѣлѣторїїле лѣї, прївїгїа пентрѣ вїаца шї сѣлѣтатеа ачелѣїаш. Дн апропїере де зп асеменеа амор кѣрат інїма лѣї Тотлебен днкъ нѣ рѣтѣсе песїмїцїтоаре; маї пайте де а мерѣе ел дн рѣсѣвоїѣл де шепте апї, се кѣнѣнѣ кѣ дѣнса шї о днскрїсе де клїронѣта тѣтѣлор аверїлор салс.